

**DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJE
OB POJAVU EPIDEMIJE IN PANDEMIJE
NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH**

Verzija: 1.0

(PREDLOG)

OBČINA KRIŽEVCI

**Križevci pri Ljutomeru 11
9242 Križevci pri Ljutomeru**

	ORGAN	DATUM	PODPIS
IZDELAL	Občina Križevci	september 2020	Miran Ros, referent
ODOBRIL	Poveljnik CZ Občine Križevci	21.9.2020	Miran Ros
SPREJEL	Župan Občine Križevci		mag Branko Belec
SKRBNIK	Občina Križevci		Miran Ros, referent

KAZALO

1. POJAV NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH	1
1.1 Uvod	1
1.2. Splošne značilnosti nalezljivih bolezni	1
1.2.1 Vrsta, oblika in značilnosti nalezljivih bolezni	1
1.2.1.1 Viri in poti širjenja nalezljivih bolezni pri ljudeh	2
1.2.1.2 Poti prenosa nalezljive bolezni	2
1.2.1.3 Skupine bolezni glede na povzročitelja in najverjetnejšo pot prenosa.....	2
1.2.1.4 Dovzetnost gostitelja za nalezljivo bolezen	4
1.2.1.5 Način pojavljanja nalezljivih bolezni	4
1.3 Pogostost pojavljanja nalezljivih bolezni	4
1.4 Možen potek in pričakovan obseg pojavljanja nalezljivih bolezni pri ljudeh	6
2. KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	8
2.1. TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA	8
2.2 Temeljne podmene načrta	9
2.3 Zamisel izvedbe zaščite, reševanja in pomoči	9
2.3.1 Pojav prvih primerov povzročitelja nalezljive bolezni	9
2.3.2 Pojav večjega števila okuženih in obolelih v Sloveniji.....	10
2.3.3 Razglasitev epidemije / pandemije	10
2.4 Uporaba načrta	11
3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	13
3.1 Opazovanje in spremljanje širjenja nalezljivih bolezni pri ljudeh	13
3.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na občinski ravni	13
3.3 Obveščanje prebivalcev	14
3.4 Obveščanje širše javnosti	14
4. ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI.....	16
4.1 Splošni in posebni zdravstveni ter drugi posebni ukrepi za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni pri ljudeh	16
4.1.1 Sile in organi.....	16
4.1.1.1 Občinski organi	16
4.1.1.2 Občinske sile za zaščito, reševanje in pomoč	16
4.2 Zaščitni ukrepi in naloge zaščite, reševanja in pomoči	19
4.2.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi	20
4.2.2 Biološka zaščita	21

4.2.3 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč	22
4.2.4 Pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem.....	23
4.2.5 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje	25
5. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA.....	27
6. RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM OKRAJŠAV	28
6.1 Razlaga pojmov	28
6.2 Seznam okrajšav	30
7. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV.....	31
7.1 Skupne priloge	31
7.2 Posebne priloge	31
7.3 Skupni dodatki	31
7.4 Posebni dodatki	31

1. POJAV NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH

1.1 Uvod

Delni občinski načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh je izdelan na podlagi Regijskega načrta zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh v Pomurju, verzija 2.0, Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg), Zakona o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 - ZNB-UPB1), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16), Pravilnika o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje (Uradni list RS, št. 16/99), Pravilnika o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov (Uradni list RS, 70/97 in 61/11) in temelji na Občinski oceni ogroženosti ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh, št. 842-1/2020-9, z dne 31. 8. 2020, in je skladen s splošno zakonodajo.

Iz državne in regijske ocene ogroženosti ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh je razvidno, da tudi na območju Občine Križevci, tako kot na območju celotne Slovenije obstaja nevarnost za pojav epidemije oziroma pandemije posamezne nalezljive bolezni pri ljudeh.

Delni občinski načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh je izdelan za primer razglasitve epidemije ali pandemije posamezne nalezljive bolezni pri ljudeh, ko je treba poleg služb v zdravstveni dejavnosti in drugih služb uporabiti tudi občinske sile in sredstva za ZRP. V delnem načrtu zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh je podrobneje razdelan način obveščanja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog. Odločitev o aktiviranju delnega občinskega načrta zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh v občini Križevci sprejme poveljnik CZ Občine Križevci na predlog regijskega poveljnika CZ za Pomurje in o tem izda sklep.

Epidemijo nalezljive bolezni razglasi minister, pristojen za zdravje. Epidemijo gripe lahko v skladu z 12. členom Sklepa št. 1082/20137 EU o resnih čezmejnih nevarnostih za zdravje razglasi tudi Evropska komisija. Pandemijo nalezljive bolezni razglasi Svetovna zdravstvena organizacija (angl World Health Organization: WHO).

1.2. Splošne značilnosti nalezljivih bolezni

1.2.1 Vrsta, oblika in značilnosti nalezljivih bolezni

Nalezljive bolezni povzročajo patogeni organizmi, kot so bakterije, virusi, zajedavci, glive in plesni. Povzročajo nastanek in razvoj bolezni pri živalih in človeku.

Nalezljive bolezni se prenašajo po zraku, s hrano in vodo ter z neposrednim stikom ali posredno, prek predmetov in površin. Prenajajo se s človeka na človeka ali z živali na človeka. Nalezljiva bolezen je posledica interakcije med biološkim agensom, gostiteljem in okoljem. Pogoji za začetek procesa so ustrezna izpostavljenost kužnemu agensu, skupek dejavnikov v okolju, ki omogočajo razvoj bolezni in sprejemljiv gostitelj. Možnosti, da se nalezljiva bolezen širi v populaciji, so odvisne od verjetnosti prenosa med okuženo in dovzetno osebo, frekvence stikov v populaciji, od trajanja infektivnosti in deleža oseb v populaciji, ki so še imune oziroma neodzivne na okužbo.

Ločimo med okužbo in boleznijo. Okužba je posledica stika občutljivega gostitelja z morebitnim patogenim mikroorganizmom. Vir za večino okužb človeka je drug človek pa tudi živali in neživo okolje. To pomeni, da je izpostavljenost občutljivega posameznika okuženemu človeku ali živali oziroma okolju najpomembnejši dejavnik za pojav okužbe. Bolezen je eden izmed mogočih izidov okužbe, njen razvoj pa je odvisen tako od virulence agensa kot od dovzetnosti gostitelja.

1.2.1.1 Viri in poti širjenja nalezljivih bolezni pri ljudeh

Nalezljive bolezni se širijo, kadar obstajajo pogoji za prenos mikroorganizma in se okužba lahko prenaša na dovzetne osebe. Okužbe se lahko pojavljajo množično, in sicer v obliki izbruhov, kopičenj, epidemij oziroma tudi pandemij. Vir okužbe je oseba ali žival, iz katere kužni agens pride neposredno ali posredno na gostitelja.

1.2.1.2 Poti prenosa nalezljive bolezni

Nalezljive bolezni se lahko prenašajo:

- z neposrednim prenosom: neposredni stik (spolno prenesene bolezni, influenza), kapljični prenos (meningokok, ošpice) in prenos iz matere na plod;
- s posrednim prenosom po zraku: prašni delci (ošpice), z okuženo vodo in hrano (hepatitis A), ob stiku s predmeti ter z vektorji oziroma prenašalci (klopi, komarji).

1.2.1.3 Skupine bolezni glede na povzročitelja in najverjetnejšo pot prenosa

Glede na povzročitelja in najverjetnejšo pot prenosa se nalezljive bolezni delijo v naslednje skupine:

- črevesne (nalezljive driske, griža, hepatitis (nalezljiva zlatenica), trebušni tifus, paratifus, otroška paraliza, kolera in okužbe s črevesnimi zajedavci);
- respiratorne (angina, gripa, pljučnica, tuberkuloza, meningitis, škrlatinka, ošpice, mumps, rdečke, norice, oslovski kašelj in davica);
- zoonoze (steklina, mikrosporija, bolezni, ki jih povzročajo zajedavci (toksokariaza, trakulj avost), slinavka, vranični prisad, salmoneloza, kampilobakterioza in jersinioza);
- bolezni kože in sluznic (garje, herpes, gnojne okužbe kože ter glivične okužbe kože in nohtov, sifilis in gonoreja, HIV, klamidioze, hepatitis B in C);
- transmisivne (pegavica, povratna mrzlica, rumena mrzlica, denga, malarija, borelioza in klopni meningoencefalitis);

- bolezni, ki se prenašajo s krvjo (HIV, hepatitis B in hepatitis C).

Črevesne nalezljive bolezni

Črevesne nalezljive bolezni so okužbe s hrano, nalezljive driske, griža, hepatitis (nalezljiva zlatenica), trebušni tifus, paratifus, otroška paraliza, kolera in okužbe s črevesnimi zajedavci. Človek se okuži z blatom bolnika ali nosilca povzročitelja, ki nima bolezenskih znamenj, pa tudi z vodo, živil, prek živali, mrčesa in predmetov ter celo na okuženem zemljišču.

Respiratorne nalezljive bolezni

Med respiratorne bolezni, ki se prenašajo pretežno s kapljicami, spadajo angina, gripa, pljučnica, tuberkuloza, meningitis, škrlatinka, ošpice, mumps, rdečke, norice, oslovski kašelj in davica. Povzročitelji so bakterije ali virusi, ki se prenašajo z bolnikov ali zdravih nosilcev po zraku predvsem s kapljicami iz ust pri govoru, kihanju, kašljanju in slinjenju. Povzročitelji se širijo različno hitro in povzročijo bolezen pri veliko ljudeh v istem času, povzročijo izbruh ali epidemijo.

Zoonoze – bolezni, ki se prenašajo z živali

Zoonoze so nalezljive bolezni, ki se širijo med živalmi, posredno ali neposredno pa se prenašajo tudi na ljudi. Z živali na človeka se prenašajo različno: z dotikom, ugrizom, slinjenjem, lizanjem, uživanjem okuženega mesa, mleka in mlečnih izdelkov, z iztrebki prek ust, nosu, kože in sluznice ter s stikom s predmeti, narejenimi iz delov živali. V RS so najbolj znane steklina, mikrosporija, bolezni, ki jih povzročajo zajedavci (toksokarija, trakuljavost), slinavka, vranični prisad, salmoneloza, kampilobakterioza in jersinioza. Bolezenska znamenja so lahko blaga, pa tudi zelo huda, nekatere bolezni (steklina) se končajo s smrtjo.

Bolezni kože in sluznic

Nekatere bolezni kože in sluznic so nalezljive ter se prenašajo s človeka na človeka z neposrednim stikom in stikom s predmeti, katerih površina je onesnažena z glivicami, bakterijami ali virusi. Znanе so garje, herpes, gnojne okužbe kože ter glivične okužbe kože in nohtov. Med te bolezni spadajo tudi spolno prenesene bolezni, ki jih povzročajo bakterije in virusi. Od nekdanje sta znana sifilis in gonoreja, v zadnjem času pa so se jima pridružili še aids, klamidioze, hepatitis B in C.

Transmisivne bolezni, ki jih prenaša mrčes

Uši, klopi, bolhe, komarji in drug mrčes so prenašalci povzročiteljev pegavice, povratne mrzlice, rumene mrzlice, denge, malarije in centralnoevropskegamingoencefalitisa (klopnege meningoencefalitisa). Nekatere bolezni so značilne za slabe higienske razmere. Najpogostejši bolezni, ki ju pri nas prenaša mrčes, sta klopni meningoencefalitis in borelioza.

Bolezni, ki se prenašajo s krvjo

Kri in drugi telesni izločki vsebujejo povzročitelje hudih nalezljivih bolezni, ki se lahko prenesejo z vbodom z ostrimi predmeti, na primer iglami, škarjami, noži, britvicami ali zobnimi ščetkami, na katerih so ostanki okužene krvi. Med temi boleznimi so najbolj znane aids, hepatitis B in hepatitis C.

1.2.1.4 Dovzetnost gostitelja za nalezljivo bolezen

Dovzetnost gostitelja za nalezljivo bolezen temelji na:

- genetskih dejavnikov,
- starosti,
- spolu,
- specifični imunosti,
- življenjskih navadah,
- zdravstvenem stanju osebe.

1.2.1.5 Način pojavljanja nalezljivih bolezni

Glede na število zbolelih v času in prostoru se nalezljive bolezni pri ljudeh lahko pojavljajo:

- **sporadično** – zboli ena oseba;
- v obliki **izbruha** – pojav več primerov nalezljive bolezni kot pričakovano na določenem območju, v določenem časovnem obdobju in v določeni skupini ljudi;
- v obliki **kopičenja** (cluster), kar je pojav omejenega števila primerov nalezljivih bolezni ali okužb, ki lahko pomenijo tveganje za javno zdravje;
- v obliki **epidemije**, ki je pojav tolikšnega števila primerov nalezljive bolezni ali tako velikega izbruha, ki po številu prizadetih oseb ali velikosti prizadetega območja pomembno presega običajno stanje in predstavlja tveganje za večji del prebivalstva ter zahteva takojšnje ukrepanje;
- v obliki **pandemije**, ko se okužba razširi na več celin. Do pandemije pride, kadar se v okolju pojavi nov povzročitelj nalezljive bolezni, s katerim se ljudje še nikoli niso srečali in so zato zanj bolj dovzetni. Povzročitelj ima dobro sposobnost širjenja med ljudmi, zato se jih lahko okuži veliko. Navadno se pandemija pojavlja v več valovih, ki so po svojih značilnostih med seboj lahko povsem različni.

1.3 Pogostost pojavljanja nalezljivih bolezni

Nalezljive bolezni so najpogostejše bolezni v populaciji. Po ocenah vsak prebivalec vsako leto enkrat do desetkrat zboli za akutno okužbo dihal in vsaj enkrat za akutno črevesno okužbo. Vse bolj pomembne in pogoste so transmisivne nalezljive bolezni, ki jih prenaša mrčes. Zaradi številnih potovanj po svetu so vse pogostejše tudi vnesene nalezljive bolezni, ki jih pri nas sicer nimamo.

Nalezljive bolezni niso pomembne samo zaradi njihove pogostosti, temveč tudi zaradi možnih trajnih posledic. Agense, ki povzročajo nalezljive bolezni, povezujejo tudi s kroničnimi boleznimi, kot so reaktivni artritis, rana na želodcu, rak, neplodnost ipd.

V letu 2018 smo v Pomurju med prijavljenimi izbruhi zabeležili največ izbruhov okužbe žrela (streptokokna angina), sledi izbruh bolezni, ki jo povzroči bakterija (borelioza lyme), nato črevesna bolezen (enterokolitis) in virusna bolezen (norice). Podatki so vidni tudi iz preglednice 1. Iz preglednice 2 so vidni primeri umrlih za nalezljivo boleznijo.

Preglednica 1: Število prijavljenih primerov nalezljivih bolezni na območju pomurske regije v letu 2018

BOLEZEN	ŠT. PRIMEROV
Borelioza lyme	575
Centralnoevropski meningoencefalitis - KME	5
Creutzfeldt Jakobova bolezen	1
Enterobioza	233
Ehinokokoza	1
Garje	20
Gripa, virus influence dokazan	221
Griža po povzročiteljih	5
Enterokolitis po povzročiteljih	522
Okužbe z <i>Cl. difficile</i>	165
Okužbe z <i>E. coli</i>	3
Jersinioza	1
Kampilobakterioza	78
Salmolenoza	17
Adenovirusni enteritis	20
Noroviroze	132
Rotavoroze	103
Enteritis - drugi	3
Infekcijska mononukleoza	37
Lambliaza	2
Legoneloza	4
Listeroza	1
Meningoencefalitis/meningitis po povzročiteljih	5
Mikrosporija po povzročiteljih	256
Norice	402
Okužba s hrano po povzročiteljih	3
Okužba z meningokoki, invazivna bolezen	2
Okužba s <i>Str. Pneumoniae</i> , invazivna bolezen	18
Oslovski kašelj	10
Pasavec (Herpes zoster)	309
Sepsa po povzročiteljih	115
Streptokokna angina	970
Šen	296
Škrlatinka	81
Trihofitija	9
Virusni hepatitis po povzročiteljih	6
Hepatitis B	4
Hepatitis C	2
Vročica zahodnega Nila	1
Nosilec CA-MRSA	1
Skupaj	4111

Vir: NIJZ, Epidemiološko spremljanje nalezljive bolezni v Sloveniji v letu 2018

Preglednica 2: Število prijavljenih primerov umrlih za nalezljivo boleznijo na območju Pomurske regije v letu 2018

BOLEZEN	ŠT. PRIMEROV
Creutzfeldt Jakobova bolezen	1
Enterokolitis po povzročiteljih	1
Okužba s Str. Pneumoniae, invazivna bolezen	2
Sepsa po povzročiteljih	9
Skupaj	13

Vir: NIJZ, Epidemiološko spremljanje nalezljive bolezni v Sloveniji v letu 2018

1.4 Možen potek in pričakovan obseg pojavljanja nalezljivih bolezni pri ljudeh

Nalezljive bolezni, ki se lahko pojavijo kot posamezni primeri ali v obliki izbruhov, so:

- driska različnih povzročiteljev (bakterije, virusi, paraziti), zlasti pri ranljivi populaciji (otroci, ostareli, vojaki, turisti, zdravstveno osebje),
- okužbe s hrano in vodo,
- zoonoze,
- legioneloza (hoteli, razpršilci vode, klimatski stolpi, vodometi, bolnišnično okolje),
- oslovski kašelj, norice, ošpice in mumps,
- stafilokokne okužbe (domače in bolnišnično okolje, oddelki za novorojenčke ter kirurški oddelki),
- streptokokne okužbe – angina (otroci, v vojašnicah in bolnišnicah),
- okužbe, ki jih povzročajo virusi influence, respiratorni sincicijski virus in drugi povzročitelji akutnih okužb dihal.

•

Število zbolelih je odvisno od številnih dejavnikov, med njimi od vrste mikroba, deleža neimunih prebivalcev, načina širjenja bolezni itn.

V Pomurski regiji lahko pričakujemo predvsem:

- **pojavnost nalezljivih bolezni pri ljudeh (epidemija ali pandemija) večjega obsega:**

V današnjem času se človeštvo spopada s porajajočimi se nalezljivimi boleznimi, katerih incidenca narašča ali pa predstavlja tveganje za porast bolezni v prihodnje. To so nove bolezni, ki jih povzročajo novoodkriti mikroorganizmi (SARS, ebola, novi koronavirus (SARS, CoV, MERS-CoV), nove nalezljive bolezni, ki nastanejo zaradi spremembe poznanih mikrobov (pandemska influenza AH1N1 iz leta 2009, aviarna influenza AH7N9), znane nalezljive bolezni, ki se širijo na nova zemljepisna območja (denga, West Nile (virus zahodnega Nila), čikungunja), že znane bolezni, ki postanejo ponovno problem zaradi odpornosti na zdravila (tuberkuloza, meningokokni meningitis), bolezni, ki so povezane z zaužitjem hrane, bolezni, ki so povezane s preskrbo z nekakovostno pitno vodo, ali bolezni, ki se znova pojavijo

zaradi prenehanja izvajanja javnozdravstvenih ukrepov (bolezni, proti katerim cepimo, na primer ošpice in otroška paraliza). Posebno vrsto nevarnosti predstavlja namerno oziroma nenamerno širjenje bioloških agensov (antraks, koze itn.).

Pojav epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh ni le pomembna javnozdravstvena težava, temveč tudi širša družbena težava, v izjemno veliki razsežnosti pojava pandemije namreč lahko zbolijo 25 – 45 odstotkov populacije. Množični izbruh nalezljive bolezni lahko spremlja tudi visoka stopnja umrljivosti.

- **pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh (izbruh ali epidemijo) kot posledico naravne ali druge nesreče**

Ob naravnih in drugih nesrečah se lahko zelo hitro poslabšajo osnovne življenjske razmere, zato je posledično višje tveganje za pojav in širjenje nalezljivih bolezni pri ljudeh predvsem ob potresih, poplavih, nevarnih boleznih pri živalih, nesrečah z nevarnimi snovmi, terorističnih napadih in podobno. Ob tovrstnih nesrečah poteka ukrepanje skladno z načrti zaščite in reševanja glede na nesrečo in razmere (poplava, terorizem, nevarne bolezni pri živalih,...). V primeru sočasnega pojava nalezljive bolezni pa aktivnosti odziva na nalezljivo bolezen vodi in usklajuje minister pristojen za zdravje.

Poleg nalezljivih bolezni obstajajo tudi številne druge nevarnosti za zdravje pri ljudeh, ki lahko zaradi svojega obsega ali resnosti ogrozijo zdravje ljudi. Med take nevarnosti sodijo tudi dogodki, povezani s hrano oziroma krmo.

Zagotavljanje varnosti živil v RS določata zakonodaja Unije – Uredba (ES) št. 178/2002 ter uredbe s področja higiene živil ter nacionalna zakonodaja. Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in NIJZ pripravila **Načrt ukrepov za obvladovanje nenavadnih dogodkov, povezanih s hrano oziroma krmo**. Dokument opredeljuje postopke sodelovanja vseh pristojnih organov na področju varne hrane in krme ter javnega zdravja, še posebej epidemiološke službe, pri identifikaciji tveganj in obvladovanju nenavadnih dogodkov, ki predstavljajo tveganje za zdravje ljudi.

2. KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

2.1. TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh je državni načrt, izdelan za primer razglasitve epidemije ali pandemije posamezne nalezljive bolezni pri ljudeh.

Občina Križevci spada v 3. razred ogroženosti. Občina je zavezana k izdelavi delnega načrta zaščite in reševanja oziroma dokumenta, v katerem se predvidi način obveščanja ter se razdeli izvajanje določenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.

Preglednica 1: Število občin razvrščenih po razredih ogroženosti ob pojavu nalezljivih bolezni pri ljudeh

Regija/število občin	1. razred ogrožen. občin	2. razred ogrožen. občin	3. razred ogrožen. občin	4. razred ogrožen. občin	5. razred ogrožen. občin	Skupaj število občin	Razred ogroženosti regije
Pomurska	0	0	27	0	0	27	4

Preglednica 2: Obveznosti nosilcev načrtovanja

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti nosilca načrtovanja	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	Zelo majhna	Ni obveznosti.
2	Majhna	Ni treba izdelati načrta zaščite in reševanja, priporočljivo pa je pripraviti del načrta oziroma dokumente, v katerih predvidijo način obveščanja ter razdelajo izvajanje s tem načrtom določenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
3	Srednja	Treba je izdelati del načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih predvidijo način obveščanja ter razdelajo izvajanje s tem načrtom določenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
4	Velika	Treba je izdelati del načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih predvidijo način obveščanja ter razdelajo izvajanje s tem načrtom določenih zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, priporočljivo pa je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.
5	Zelo velika	Treba je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh je izdelan za primer razglasitve epidemije ali pandemije posamezne nalezljive bolezni pri ljudeh na območju občine ali/in regije ali/in v RS.

Načrt oziroma dele načrta zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh na območju občine izdelajo nosilci načrtovanja:

- občina,

- organizacije (ki opravljajo vzgojno izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb, načrtujejo v skladu z občinskimi načrti zaščite, reševanja in pomoči:
  - Osnovna šola Križevci,
  - Vrtec Križevci
  - Dom Lukavci - Center za socialno varstvo v Lukavcih.

<i>P - 1000</i>	<i>Evidenčni list o vzdrževanju načrta</i>
-----------------	--

2.2 Temeljne podmene načrta

Temeljne podmene delnega načrta zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh so:

1. Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh je izdelan za primer razglasitve epidemije ali pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh na območju občine ali/in regije ali/in v RS, ko je treba poleg služb v zdravstveni dejavnosti in drugih služb uporabiti tudi občinske sile in sredstva za ZRP.
2. Odziv v občini bo usklajen z usmeritvami NIJZ in odločitvami poveljnika CZ RS.
3. Za izvajanje operativnih nalog sil za ZRP v občini je odgovoren poveljnik CZ občine.
4. V primeru, da v razmerah epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni v občini primanjkujejo sredstva in sile za obvladovanje, se zaprosi za pomoč regijo.
5. Življenja prebivalcev so lahko ob epidemiji oziroma pandemiji nalezljive bolezni pri ljudeh ogrožena, zato morajo biti prebivalci na okuženih in ogroženih območjih, kjer obstaja tveganje za širjenje nalezljive bolezni, pravočasno in objektivno obveščeni o pričakovani nevarnosti, možnih posledicah, ukrepih in nalogah za zmanjšanje in odpravo posledic ter o ravnanju ob dogodku, ki pomeni tveganje za zdravje ljudi. Način obveščanja prebivalcev se določi s tem delnim načrtom.
6. Prav tako se določijo tudi načini izvajanja osebne in vzajemne zaščite.

2.3 Zamisel izvedbe zaščite, reševanja in pomoči

Koncept odziva ob pojavu nalezljivih bolezni pri ljudeh:

2.3.1 Pojav prvih primerov povzročitelja nalezljive bolezni

- Posamezen izbruh ali nekaj izbruhov nalezljive bolezni pri ljudeh spremljajo in obvladujejo službe v zdravstveni dejavnosti.

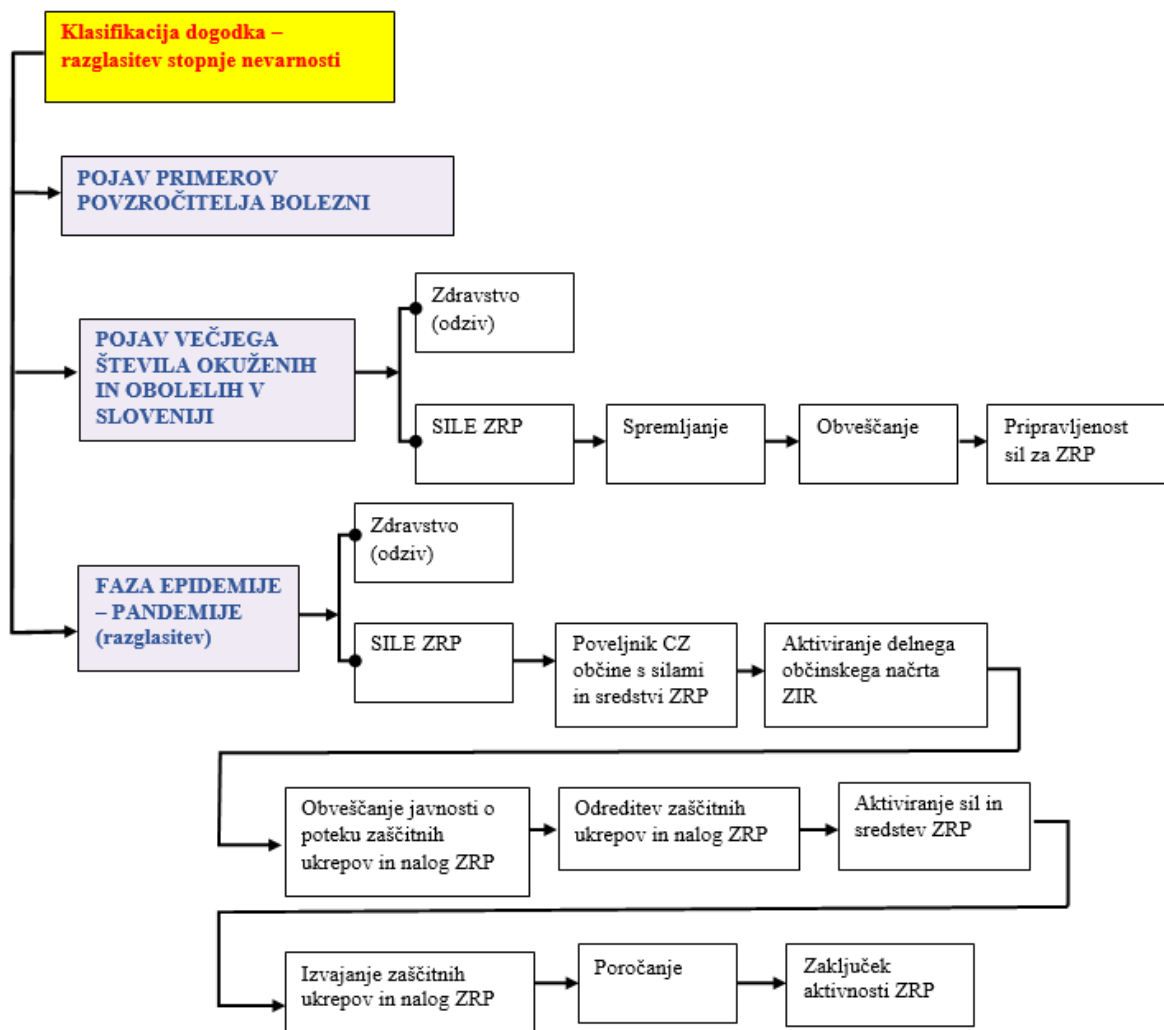
2.3.2 Pojav večjega števila okuženih in obolelih v Sloveniji

- Aktivnosti na občinski ravni izvajajo izvajalci zdravstvene dejavnosti v okviru mreže javne zdravstvene službe;
- sile za ZRP v občini so v stanju pripravljenosti za pomoč pri zagotavljanju pogojev za delovanje zdravstva v razmerah epidemije oziroma pandemije;
- s pripravami na izvajanje nalog v razmerah epidemije oziroma pandemije se prične na vseh nivojih načrtovanja in pri vseh nosilcih načrtovanja in izvajalcih nalog po načrtih (potreba po aktiviranju občinskega načrta).

2.3.3 Razglasitev epidemije / pandemije

- Poleg zdravstva so vključena resorna ministrstva, ki izvajajo ukrepe za zmanjševanje širjenja bolezni na svojem področju v skladu z usmeritvami zdravstva, sile za ZRP, javni zavodi na področju ZRP, Rdeči križ Slovenije, prostovoljske in humanitarne organizacije, mednarodne organizacij itd.
- sile za ZRP v občini pri izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog ZRP vodi poveljnik CZ občine ob podpori štaba CZ občine v sodelovanju z MZ ob strokovni podpori NIJZ.
- na podlagi poteka epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh NIJZ ocenjuje razmere na terenu ter pripravlja strokovna priporočila in sporočila. MZ o tem obvešča pristojne organe in javnost, v skladu z načrtom komuniciranja;
- **če je epidemija na območju občine, se aktivira delni občinski načrt**
- z aktiviranjem državnega načrta se aktivirajo tudi regijske in občinske sile in sredstva za ZRP ter načrti zaščite in reševanja ali posamezni deli občinskih načrtov zaščite in reševanja na ogroženih oziroma okuženih območjih;
- po aktiviranju občinskega delnega načrta poveljnik CZ občine obvešča pristojne organe in javnost o načrtovanih zaščitnih ukrepih in nalogah ZRP, njihovem poteku, izvedbi ter vključenih silah za ZRP in vodenju ZRP.

**KONCEPT ODZIVA OB POJAVU NALEZLJIVE
BOLEZNI PRI LJUDEH V OBČINI**

Slika 1: Koncept odziva ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezni pri ljudeh v občini

2.4 Uporaba načrta

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh je izdelan za primer razglasitve epidemije ali pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh na območju občine ali/in regije ali/in v RS, ko je treba poleg služb v zdravstveni dejavnosti in drugih služb uporabiti tudi občinske sile in sredstva za ZRP.

Ko se aktivira državni ali regijski načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, je aktiviran tudi občinski delni načrti zaščite in reševanja na ogroženem oziroma okuženem območju, kjer je prišlo do pojava epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh.

V primeru, ko ni aktiviran državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, se občinski delni načrt zaščite in reševanja lahko aktivira na predlog ministra za zdravje (soglasje poda poveljnik CZ RS). Aktivira ga poveljnik CZ občine Križevci.

<i>D - 19</i>	<i>Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči</i>
<i>D - 20</i>	<i>Vzorec sklepa o preklicu aktiviranja načrta ZiR ob nesreči</i>

3. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

Opazovanje, obveščanje in alarmiranje je organizirano kot enoten sistem za odkrivanje in spremljanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč, obveščanje in alarmiranje ter vodenje zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah. Sestavlja ga telekomunikacijski sistem, centri za obveščanje ter sredstva za alarmiranje.

3.1 Opazovanje in spremljanje širjenja nalezljivih bolezní pri ljudeh

Spremljanje nalezljivih bolezní v RS izvaja Nacionalni institut za javno zdravje (NIJZ), za območje Pomurske regije oziroma Občine Križevci NIJZ OE Murska Sobota, na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih. Podatki o nalezljivih boleznih, ki jih prijavijo zdravniki in laboratoriji se pridobijo iz Registra nalezljivih bolezní, katerega upravljavec je NIJZ, ter laboratorijskih podatkov o posameznih nalezljivih boleznih (gripa in respiratorni sincicijski virus), ki se spremljajo s pomočjo mreže izbranih izvajalcev zdravstvene dejavnosti. NIJZ na podlagi teh podatkov analizira stanje in pripravi oceno tveganja. NIJZ o stanju pojava nalezljivih bolezní obvešča MZ in, če je treba, predlaga razglasitev epidemije.

Ko minister, pristojen za zdravje, razglasi epidemijo nalezljive bolezní pri ljudeh oziroma epidemijo razglasi Evropska komisija, MZ o tem obvesti CORS.

3.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na občinski ravni

Po prejemu obvestila iz ReCO Murska Sobota poteka obveščanje v Občini Križevci na naslednji način:

ReCO Murska Sobota za obveščanje ob razglasitvi epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh obvešča pristojne osebe po seznamu:

- poveljnika Štaba CZ Občine Križevci oziroma njegovega namestnika;
- župana Občine Križevci;
- druge odgovorne osebe Občine Križevci, po seznamu odgovornih oseb,

Poveljnik Štaba CZ Občine Križevci, župan Občine Križevci, in druge osebe po seznamu odgovornih oseb Občine Križevci, se glede na to, kdo prvi prejme obvestilo ReCO, obvestijo med seboj.

ReCO Murska Sobota o vseh aktivnostih iz svoje pristojnosti obvešča oziroma posreduje informacije Štabu CZ Občine Križevci, ko se ta aktivira.

Štab CZ Občine Križevci v sodelovanju z občinsko upravo Občine Križevci posreduje informacije tudi preostalim (izvajalcem nalog v Načrtu zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh v občini Križevci), ki morajo biti o tem obveščeni.

Sporočila se posredujejo po telefonu, elektronski pošti, kurirju ali telefaksu.

Ko poveljnik Štaba CZ Občine Križevci sprejme odločitev o aktiviranju delnega občinskega načrta zaščite in reševanja ob epidemiji oziroma pandemiji nalezljivih bolezni pri človeku, o tem obvesti ReCO Murska Sobota. Prvo sporočilo mora biti obvezno izvedeno po telefonu.

3.3 Obveščanje prebivalcev

Občina objavi telefonsko številko na katero lahko občani pokličejo; obveščanje prebivalcev poteka na spletni strani občine in v občinsko glasilo

Za obveščanje prebivalcev v občini med izvajanje zaščite in reševanja je zadolžena Občina Križevci. Občinski organ in služba, ki vodi in izvaja zaščito, reševanje in pomoč mora čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da doseže ustrezno odzivanje na njihove odločitve.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje;
- kakšno pomoč lahko pričakujejo;
- o ukrepih za omilitev nesreče;
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito;
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

3.4 Obveščanje širše javnosti

Javnost mora biti o nesreči pravočasno in objektivno obveščena, tako o obsegu nesreče in njenih posledicah kot tudi o aktivnostih za odpravo posledic.

Prvo sporočilo za javnost in vsa nadaljnja sporočila na državni ravni oblikuje in posreduje v objavo Ministrstvo za Zdravje (MZ). V primeru razglasitve epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh poteka obveščanje javnosti v celoti prek MZ. Po aktiviranju Štaba CZ Občine Križevci, sporočila za javnost glede poteka zaščitno- reševalnih aktivnosti pripravi in posreduje v objavo Štab CZ Občine Križevci oziroma župan Občine Križevci.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Ur. L. RS, št. 110/06–UPB1), dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil za javnost pristojna:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- lokalni mediji,
- radio,
- tiskovne konference
- Občina Križevci (letak kot nenaslovljena pošiljka na vsa gospodinjstva v občini),...

<i>P - 1</i>	<i>Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite</i>
<i>P - 15</i>	<i>Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči</i>
<i>P - 18</i>	<i>Seznam medijev, ko bodo posredovala obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov</i>

4. ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Varstvo prebivalcev pred nalezljivimi boleznimi obsega sistem družbenih, skupinskih in posamičnih aktivnosti in ukrepov za njihovo preprečevanje, obvladovanje, zdravljenje in odstranjevanje njihovih posledic. Varstvo prebivalcev pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine obsega tudi ukrepe, ki jih določajo Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Mednarodna zdravstvena pravila (IHR), mednarodne zdravstvene in sanitarne konvencije ter druge mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila oziroma ratificirala RS. Uspešno preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni temelji na učinkovitem sistemu epidemiološkega spremljanja in obvladovanja nalezljivih bolezni pri ljudeh in hkrati usklajenega delovanja na vseh ravneh javnega zdravja, upravnih organov s področja zdravstva in veterine. Ključnega pomena je konkretna ocena ogroženosti in ustrezno ukrepanje ob pojavu nalezljivih bolezni, še posebno nalezljivih bolezni, proti katerim se cepi, in tistih, ki se pojavljajo v izbruhih, kopičenjih in epidemijah.

4.1 Splošni in posebni zdravstveni ter drugi posebni ukrepi za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni pri ljudeh

Preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni v RS določata Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 - ZNB-UPB1) in Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje (Uradni list RS, št. 16/99).

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh se bodo poleg splošnih in posebnih zdravstvenih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni pri ljudeh na področju zdravstva izvajali tudi ukrepi in naloge ZRP.

4.1.1 Sile in organi

4.1.1.1 Občinski organi

- Župan Občine Križevci
- Občinski svet Občine Križevci
- Inšpekcijske službe

4.1.1.2 Občinske sile za zaščito, reševanje in pomoč

Organi, enote in službe Civilne zaščite:

- Poveljnik štaba CZ Občine Križevci
- Namestnik štaba CZ Občine Križevci
- Občinski štab CZ Občine Križevci
- Občinska komisija za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah

Prostovoljne gasilske enote:

- PGD Berkovci
- PGD Boreci
- PGD Bučečovci
- PGD Grabe
- PGD Iljaševci
- PGD Ključarovci
- PGD Kokoriči
- PGD Križevci
- PGD Logarovci
- PGD Lukavci
- PGD stara Nova vas
- PGD Vučja vas

Enote in službe društev ter drugih nevladnih organizacij:

- Rdeči križ Slovenije:
  - KORK Boreci
  - KORK Ključarovci
  - KORK Križevci
  - KORK Stara Nova vas
  - KORK Logarovci
- Slovenska karitas

Služba za ZRP ter drugi državni organi:

- Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor
- Službe NMP – ZD Ljutomer
- Splošna bolnišnica Murska Sobota
- Veterinarske organizacije
- Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer d.o.o.
- Javno podjetje Prekija d.o.o.

Ob epidemiji oziroma pandemiji nalezljive bolezni pri ljudeh se predvideva uporaba naslednje opreme in sredstev:

- sredstva za osebno in skupinsko zaščito, različne ravni za zaščito dihal ali delov ali celega telesa,
- razkužila,
- dodatna oprema.

Potrebna materialno-tehnična sredstva zagotavljajo (nabavljajo, skladiščijo, vzdržujejo, distribuirajo, itd.) nosilci izdelave načrtov dejavnosti iz 1. poglavja tega delnega načrta za najmanj en mesec delovanja.

Aktiviranje sil in sredstev izvaja Štab civilne zaščite Občine Križevci

Dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč na območju občine operativno vodi poveljnik CZ Občine Križevci s pomočjo štaba CZ Občine Križevci.

<i>P - 5</i>	<i>Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč</i>
<i>D - 14</i>	<i>Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP</i>
<i>D - 15</i>	<i>Vzorec delovnega naloga</i>
<i>P -1002</i>	<i>Pregled - ocena potrebnih sil in sredstev za ZRP</i>

Posebne ukrepe za preprečevanje in obvladovanje izvajajo fizične in pravne osebe, ki izvajajo zdravstveno dejavnost, pri nalezljivih boleznih, ki se prenašajo med živalmi in človekom (zoonozah), pa tudi fizične in pravne osebe, ki opravljajo veterinarsko dejavnost.

Posebni ukrepi so:

- osamitev (izolacija), karantena, obvezno zdravljenje in poseben prevoz bolnikov;
- cepljenje (imunizacija in imunoprofilaksa) ter zaščita z zdravili (kemoprofilaksa);
- dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija;
- drugi posebni ukrepi.

Pomoč sil za ZRP

V primeru potreb po dodatni pomoči pri izvajanju teh posebnih ukrepov lahko po odločitvi poveljnika CZ RS, poveljnika CZ za Pomurje oziroma poveljnika CZ občine sodelujejo tudi **sile za ZRP** ter po potrebi tudi SV s svojimi razpoložljivimi zmogljivostmi. Pogoje in način izvajanja posebnih ukrepov opredeli ministrstvo, pristojno za zdravje.

Sile za ZRP bodo sodelovale pri izvajanju posebnih ukrepov in nalog, in sicer pri:

- delitvi in dostavi materialnih sredstev za ranljive skupine
- meritvah telesne temperature na kontrolnih točkah pri prehodu državne meje,
- organizaciji osnovne oskrbe s hrano osebam v karanteni in izolaciji,
- dezinfekciji, dezinsekciji in deratizaciji,
- organizaciji usposabljanj za pravilno in varno izvajanje nalog in za pravilno uporabo zaščitnih sredstev.

Drugi ukrepi:

V določenih primerih nalezljivih boleznih se za širjenje bolezni lahko uporabljajo tudi ukrepi s katerimi se ugotavlja prisotnost znakov bolezni. Eden od takih je izvajanje ukrepa merjenja telesne temperature, ki ga izvajajo posamezniki, ki so primerno usposobljeni. Ukrep se lahko izvaja na mejah, na vstopnih točkah v poslovne objekte in poslovne zgradbe ter objekte institucionalnega varstva in druge.

Lastniki ali upravljavci objektov v skladu s priporočili NIJZ določijo ukrepe, način izvajanja ukrepov in odgovorne za izvajanje ukrepov za preprečitev širjenja okužbe in z njimi seznanijo uporabnike objektov.

<i>D - 1008</i>	<i>Načrt sodelovanja ZRP na občinski in državni ravni za izvajanje karantene oziroma izolacije</i>
<i>D - 1009</i>	<i>Navodila RKS za člane ekip PP za izvajanje nalog ob epidemiji</i>

4.2 Zaščitni ukrepi in naloge zaščite, reševanja in pomoči

Ukrepi in naloge zaščite, reševanja in pomoči so namenjeni preprečitvi, ublažitvi, zmanjšanju nastanka in odpravi posledic epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh.

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh se izvajajo naslednji zaščitni ukrepi in naloge:

- prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi (ravnanje z infektivnimi trupli, načrtovanje mesta pokopa),
- RKB zaščita - biološka zaščita (razkuževanje javnih prostorov, površin ...),
- prva pomoč in nujna medicinska pomoč (prevoz in dostava materialno tehničnih sredstev za vzpostavitev vstopnih točk – kontejnerji, šotori ... za potrebe zdravstva),
- **pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem** (skrb za karanteno, osamitev, psihološka pomoč, preskrba prebivalcev (ranljivih skupine).
Sile za ZRP na lokalni ravni sodelujejo pri zagotavljanju logističnih storitev za osebe, ki so v karanteni ali osami (npr. oskrba s hrano, zdravili, zdravniškimi pripomočki in drugimi nujnimi življenjskimi potrebščinami) in zagotovijo oskrbo ranljivih skupine; za izvajanje pomoči pri oskrbi ranljivih skupin se na občinski ravni vključijo tudi nevladne in humanitarne in druge organizacije. O načinu delovanja in nalogah, ki jih bodo izvajali se dogovorijo z lokalno skupnostjo. Psihološko pomoč in podporo prebivalstvu ob epidemiji izvajajo deležniki, ki sodijo v pristojnost ministrstva, pristojnega za zdravje in Nacionalnega inštituta za javno zdravje v sodelovanju z nevladnimi organizacijami. Ob večjih potrebah lahko sodeluje tudi Služba za psihološko pomoč CZ.
- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje (zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh obsega zagotovitev:
  - nujne zdravstvene oskrbe ljudi in živali,
  - nastanitev in oskrba zbolelih in ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
  - zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture (npr. pitne vode, odvajanje in čiščenje komunalnih voda, odstranjevanje in ravnanje s komunalnimi odpadki, dobava elektrike, plina, daljinskega ogrevanja, IKT

- storitve, vzdrževanje javnih površin, zimska služba, pogrebna, gasilska služba, lekarniška dejavnost...),
- zagotavljanje delovanja storitev (prodaja prehrabnih artiklov za ljudi in domače živali ...),
  - pravilno ravnanje s posmrtnimi ostanki,
  - pravilno ravnanje z odpadki in odplakami in
  - pravilno ravnanje z infektivnimi odpadki.

4.2.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Če je posledica epidemije ali pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh večje število mrtvih, je treba infektivna trupla ustrezno zaščititi pred okoljskimi vplivi skladno z Navodilom za ravnanje z infektivnimi trupli (D – 1002) in Pravilnikom o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov (Uradni list RS, 70/97 in 61/11, 53/17 in 56/17 –popr.).

Trupla do mesta pokopa prepeljejo pristojne javne službe, pri tem pa lahko sodelujejo tudi pristojne gasilske organizacije. NIJZ pripravi navodila in usmeritve glede pogojev in načina izvedbe prevoza, pokopa, izkopa in prekopa posmrtnih ostankov v razmerah razglašene epidemije/pandemije.

Občina poskrbi za ustrezno obveščenost prebivalcev glede predpisanih omejitev in pogojev pokopa posmrtnih ostankov.

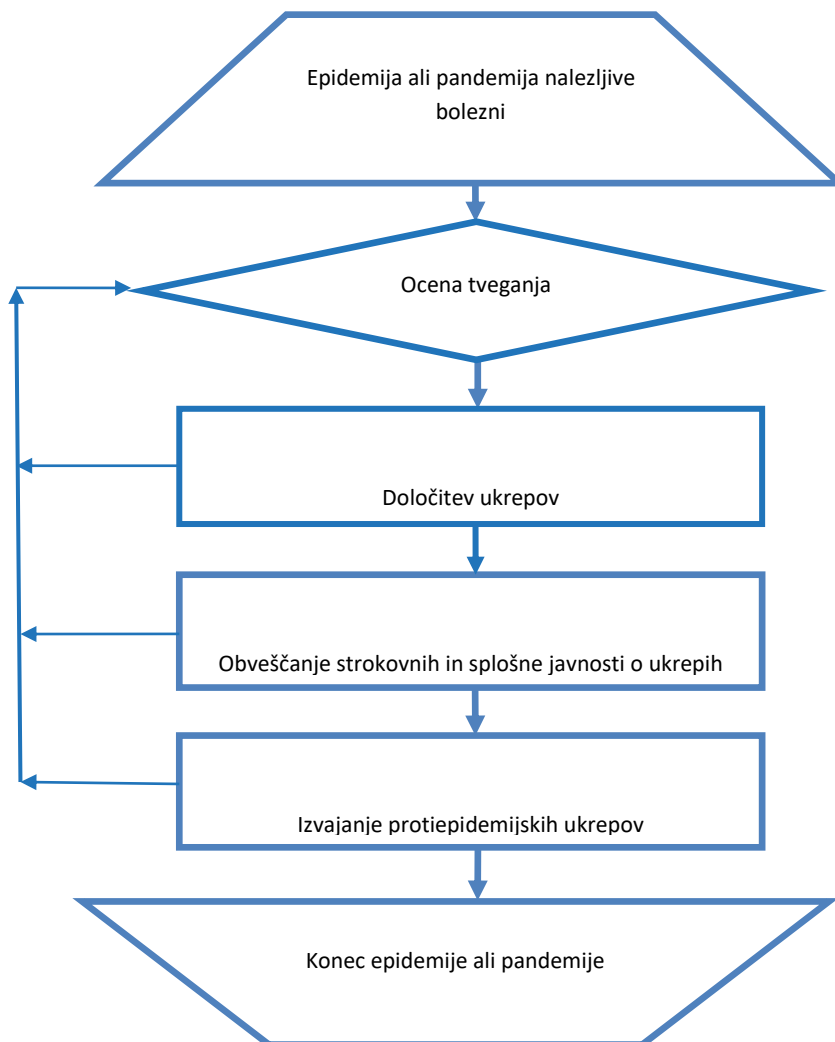
Občine, po prejemu informacije začnejo izvajati zaščitni ukrep in poročajo Štabu CZ za Pomurje.

Lokacije za pokop večjega števila mrtvih, ki se načrtujejo tudi izven obstoječih pokopališč, so določene v prilogi. Poleg tega se vnaprej pripravijo tudi mesta za hrambo infektivnih trupel, če vseh trupel ne bi mogli pravočasno pokopati.

P - 1008	Lokacije za pokop večjega števila mrtvih
D - 1002	Navodilo za ravnanje z infektivnimi trupli
D - 1010	Priporočila za postopanje z umrlim s COVID-19
D - 1011	Higienska priporočila za preprečevanje okužb z novim koronavirusom za pogrebno in pokopališko dejavnost

4.2.2 Biološka zaščita

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Pristojnim inštitucijam pri izvajanju ukrepa bi **občina** pomagala z naslednjimi silami za ZRP (CZ Občine Križevci ter s Prostovoljnimi gasilskimi društvi gasilke zveze Križevci)

V kolikor občina ne razpolaga s primernimi silami za ZRP, lahko za pomoč zaprosi regijo. O izvedenem ukrepu poroča Štabu CZ za Pomurje.

Pri razkuževanju javnih prostorov in površin, vozil in opreme NMP za bolnišnice in zdravstvene domove in druge objekte, lahko sodelujejo gasilske enote in SV, **ko obseg dela presega zmožnosti delovanja rednih služb.**

D - 1012	Postopkovnik za določitev opreme in ukrepanje gasilcev v razmerah prisotnosti nalezljive bolezni
----------	--

4.2.3 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

Prvo pomoč ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh **po potrebi** izvaja ekipa prve pomoči CZ **občine**. Ekipa lahko glede na potrebe zdravstva sodeluje pri prevozu in dostavi materialno-tehničnih sredstev za vzpostavitev vstopnih točk (kontejnerji, šotori), pri merjenju temperature in izvajanju sanitarno-higienskih in proti epidemijskih ukrepov za potrebe zdravstva.

Služba NMP se bo ob pojavu nalezljivih bolezni pri ljudeh izvajala na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Naloge vseh ekip za izvajanje NMP so:

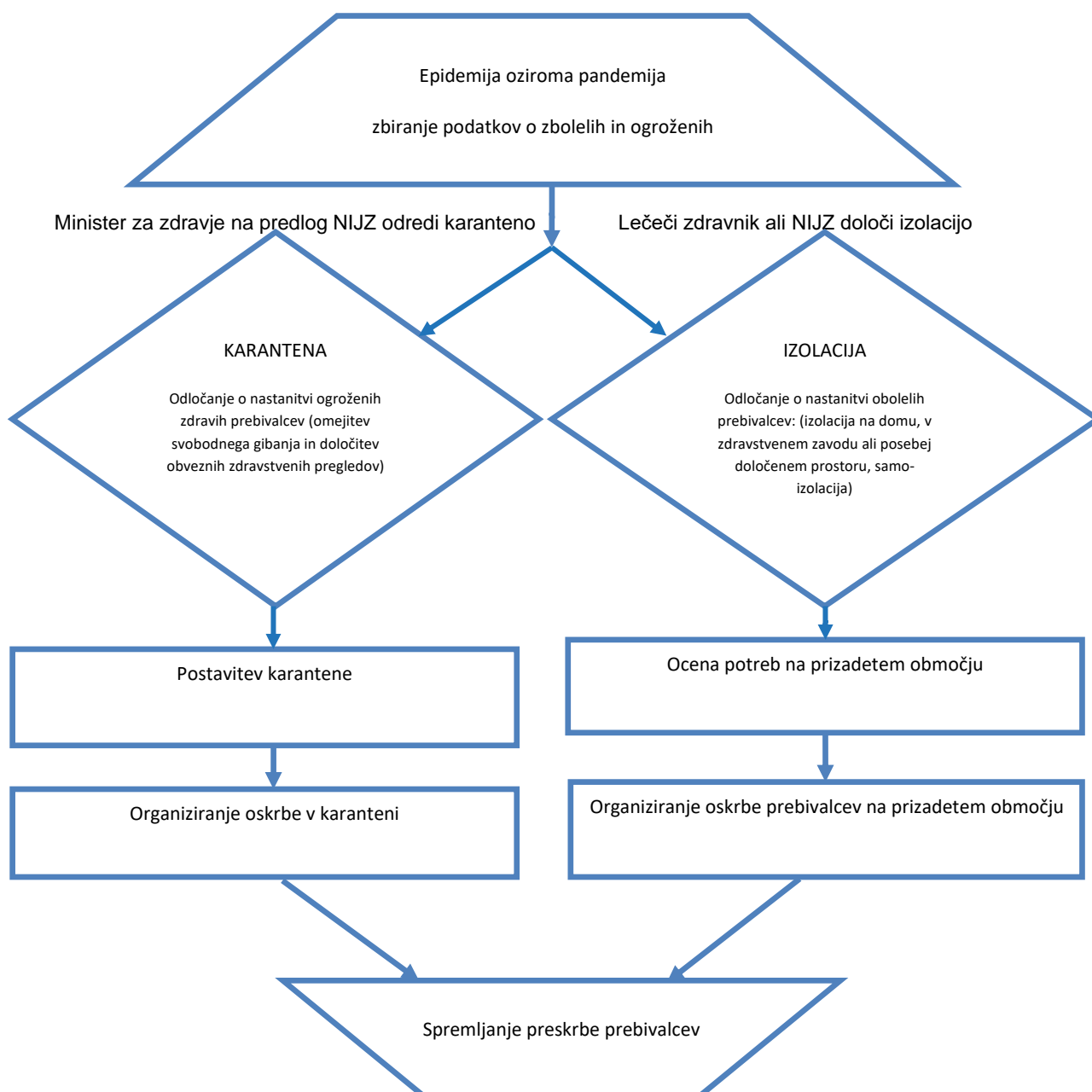
- v najkrajšem mogočem času nudenje pacientu NMP,
- zagotavljanje neprekinjeno NMP,
- zagotavljanje nujne prevoze obolelih oseb,
- v najkrajšem mogočem času prepeljati pacienta v javni zdravstveni zavod,
- upoštevati predpisane ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni,
- prijaviti nalezljivo bolezen, skladno z Zakonom o nalezljivih boleznih.

O izvedeni nalogi občina poroča Štabu CZ za Pomurje.

<i>P - 27</i>	<i>Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj</i>
<i>P - 28</i>	<i>Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic</i>

4.2.4 Pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Osamitev (izolacija) je ukrep, ki ga določi lečeči zdravnik, NIJZ OE Murska Sobota zbolelemu za nalezljivo boleznijo, da se omeji svobodno gibanje, kadar to lahko povzroči neposreden ali posreden prenos bolezni na druge osebe. Glede na način prenosa nalezljive bolezni in stanje kužnosti bolnika se določi vrsta osamitve, ki lahko poteka na bolnikovem domu, v zdravstvenem zavodu (hospitalizacija) ali pa za ta namen posebej določenem prostoru.

Karantena je ukrep, s katerim se omeji svobodno gibanje in določi obvezne zdravstvene preglede zdravim osebam, ki so bile ali za katere se sumi, da so bile v

stiku z nekom, ki je zbolel za koronavirusom COVID- 19, kugo ali virusno hemoragično mrzlico (Ebola, Lassa, Marburg) v času njegove kužnosti. Karanteno odredi minister, pristojen za zdravje, na predlog NIJZ. Zoper odločbo o odreditvi karantene ni pritožbe. Osebe, za katere je odrejena osamitev ali karantena, se smejo prevažati samo na način in pod pogoji, ki onemogočajo širjenje okužbe. Način in pogoje prevoza določi minister, pristojen za zdravje. Minister, pristojen za zdravje, lahko zaradi preprečevanja širjenja epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni odredi še druge posebne ukrepe (določi pogoje za potovanje v državo, prepove oziroma omeji gibanje prebivalstva na okuženih in ogroženih območjih, prepove zbiranje ljudi ter omeji promet posameznih vrst blaga in izdelkov).

Glede na način prenosa nalezljive bolezni in stanje kužnosti bolnika se določi vrsta osamitve ali karantene, ki lahko poteka na bolnikovem domu, v zdravstvenem zavodu (hospitalizacija) ali pa za ta namen posebej določenem prostoru. Občina bo sodelovala pri izvajanju odrejenih ukrepov z ekipo za prvo medicinsko pomoč, gasilci PGD Stara Nova vas ter s humanitarnimi organizacijo (KORK).

Osebe, za katere je odrejena osamitev ali karantena, se smejo prevažati samo na način in pod pogoji, ki onemogočajo širjenje okužbe. Način in pogoje prevoza določi minister, pristojen za zdravje.

V času pred in po epidemiji je za organizacijo in izvajanje osamitve (izolacije) pristojno MZ.

Ob povečanju števila oseb v regiji, ki potrebujejo karanteno in je ne morejo izvajati v kraju bivanja, oziroma, ko se karantena ne sme izvajati na domu ali v primeru odreditve skupinske karantene pri zagotavljanju objektov in oskrbi oseb, sodeluje CZ občine v skladu s priporočili in v sodelovanju z NIJZ in zdravstvom. Občina pomaga pri zagotavljanju dodatnih lokacij in objektov namenjenih za karanteno ali osamitev.

Sile za ZRP na občinski ravni sodelujejo pri zagotavljanju logističnih storitev za osebe, ki so v karanteni ali osami (npr. oskrba s hrano, zdravili, zdravniškimi pripomočki in drugimi nujnimi življenjskimi potrebščinami) in zagotovijo oskrbo ranljivih skupin. Za izvajanje pomoči pri oskrbi ranljivih skupin se na občinski ravni vključijo tudi nevladne in humanitarne ter druge organizacije. O načinu delovanja in nalogah, ki jih bodo izvajali se dogovorijo z občino.

Psihološko pomoč in podporo prebivalstvu ob epidemiji izvajajo deležniki, ki sodijo v pristojnost ministrstva, pristojnega za zdravje in Nacionalnega inštituta za javno zdravje v sodelovanju z nevladnimi organizacijami. Ob večjih potrebah lahko sodeluje tudi Služba za psihološko pomoč CZ.

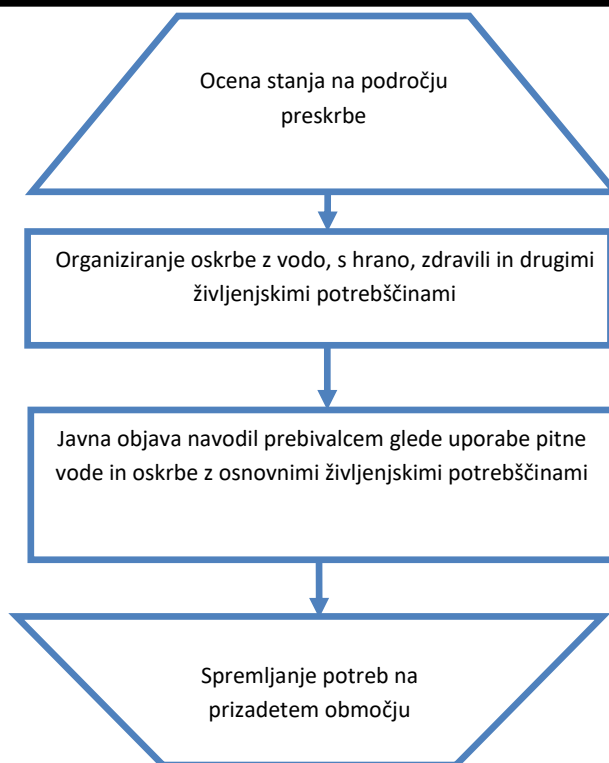
<i>P – 25</i>	<i>Pregled človekoljubnih organizacij</i>
<i>D - 1013</i>	<i>Usmeritve občinam pri organizaciji oskrbe prebivalcev v času epidemije oziroma pandemije</i>
<i>D - 1015</i>	<i>Navodilo za izvajanje psihološke pomoči v razmerah epidemije oziroma pandemije</i>
<i>D - 1017</i>	<i>Navodilo prebivalcem za ravnanje ob pojavu nalezljive bolezni</i>

4.2.5 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh obsega zagotovitev:

- nujne zdravstvene oskrbe ljudi in živali,
- nastanitev in oskrba zbolelih in ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture (npr. pitne vode, odvajanje in čiščenje komunalnih voda, odstranjevanje in ravnanje s komunalnimi odpadki, dobava elektrike, plina, daljinskega ogrevanja, IKT storitve, vzdrževanje javnih površin, zimska služba, pogrebna, gasilska služba, lekarniška dejavnost...),
- zagotavljanje delovanja storitev (prodaja prehrabnih artiklov za ljudi in domače živali ...),
- pravilno ravnanje s posmrtnimi ostanki,
- pravilno ravnanje z odpadki in odplakami in
- pravilno ravnanje z infektivnimi odpadki.

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklc odrejenih zaščitnih ukrepov in nalog.

Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki izvajajo javne in za javnost pomembne storitve.

Sklep o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP na ravni občine sprejme poveljnik CZ občine na podlagi ocene, da so osnovni življenjski pogoji izpolnjeni in izvajanje ukrepov in nalog ZRP ni več potrebno izvajati.

Naloga **občine** je, da v primeru potrebe s svojimi službami zagotovi izvedbo navedenih nalog.

<i>D - 10</i>	<i>Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo</i>
<i>D - 20</i>	<i>Vzorec sklepa o preklicu aktiviranja načrta ZiR ob nesreči</i>
<i>D - 1016</i>	<i>Kriteriji za preklic aktiviranja državnega načrta</i>

5. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse aktivnosti, ki jih prebivalci izvajajo za preprečevanje širjenja epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, za njihovo zdravje in življenje. Poleg delovanja zdravstvene službe lahko tudi prebivalci sami veliko naredijo za preprečevanje širjenja epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, na primer:

- s higienskim umivanjem rok in higienskim ravnanjem ob kašljanju in kihanju,
- z razkuževanjem rok, bivalnih prostorov,
- s samo izolacijo v primeru nalezljivih bolezni,
- s pravilnim ravnanjem z živali in pravilno pripravo hrane,
- z izogibanjem stika z bolnimi živalmi,
- s primerno obleko, obutvijo in uporabo ustrezne varovalne opreme in posebnih zaščitnih sredstev,
- s pravilnim ravnanjem z infektivnimi odpadki,
- s pravočasnim cepljenjem z upoštevanjem varne spolnosti in
- z ohranjanjem razdalje.

Da bi lahko prebivalci učinkovito izvajali ukrepe in naloge za zaščito svojega zdravja in življenja, morajo biti temeljito seznanjeni z boleznijo, njeno nevarnostjo ter vsemi možnimi in potrebnimi zaščitnimi ukrepi. Kadar je zaradi pojava nalezljive bolezni pri ljudeh ogroženo življenje ljudi, skrbi za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite MZ ob strokovni podpori NIJZ. NIJZ pripravi informacijska gradiva (navodila in priporočila) o nalezljivih boleznih pri ljudeh za splošno javnost in za posebno ranljive populacije, poskrbi za distribucijo navodil in priporočil, spremlja njihovo upoštevanje ter prilagaja navodila in distribucijo za njihovo največjo učinkovitost. NIJZ poskrbi tudi za vzpostavitev odprtega telefona za prebivalstvo, ki prebivalcem nudi informacije o preprečevanju širjenja nalezljivih bolezni pri ljudeh. NIJZ vsa navodila in priporočila o nalezljivih boleznih pri ljudeh objavlja tudi na svoji spletni strani (www.nijz.si) .

Navodila in napotki za izvajanje osebne in vzajemne zaščite so objavljeni na spletni strani URSZR (www.gov.si).

6. RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM OKRAJŠAV

6.1 Razlaga pojmov

aerosol	v zraku ali plinih razpršena trdna ali tekoča snov
akutna faza	nagel razvoj bolezenskih znakov
anamneza	podatki o bolniku, njegovem življenju, prejšnjem in sedanjem okolju, njegovih težavah in prejšnjih boleznih, zdravljenju
antibiotik	naravni produkt mikroorganizmov ali naravnemu produktu enaka sintetična ali podobna polysintetična spojina, ki zavira razmnoževanje drugih mikroorganizmov ali jih ubija in se uporablja za zdravljenje
bakterija	organizem brez jedra (prokariot) paličaste, okrogle ali drugačne oblike, ki se navadno razmnožuje z deljenjem in lahko povzroča bolezni pri človeku, živalih in rastlinah
agens	povzročitelj (antibiotični agens, citostatični agens, etiološki agens, mutageni agens, oksidirajoči agens, selektivni agens)
flora	rastlinstvo, vegetacija
glikogen	razvejen polisaharid, iz molekul glukoze, med seboj povezanih z alfa-glikozidnimi vezmi, glavna zaloga ogljikovih hidratov, zlasti v jetrih in skeletnih mišicah
imunost	odpornost organizma
incidenca	število novih dogodkov, predvsem novih primerov bolezni v določenem času na določenem območju v določeni populaciji
infekcija	okužba, vdor bolezenskih mikrobov v organizem
influenca (gripa)	gripa, nalezljiva bolezen, ki jo povzroča virus gripe
inkubacija	čas od okužbe do pojava bolezenskih znakov
klica	sopomenka za mikrob
komplementni sistem	sistem komplementa (tudi samo komplement) je serija biokemijskih reakcij, ki sodeluje pri obrambi organizma pred patogeni
latentna okužba	prikrita, neopazna, nezaznavna okužba
mikrob	mikroskopsko majhen, navadno enocelični organizem
mortaliteta	umrljivost; število umrlih na tisoč prebivalcev v enem letu
metabolizem(presnova)	celota vseh kemičnih in fizikalnih procesov, s katerimi nastaja, se vzdržuje in razgrajuje organizirana živa snov, in tudi procesov, v katerih se sprošča energija, potrebna za življenjske funkcije
parazit (zajedavec)	živalski ali rastlinski organizem, ki živi na škodo drugega organizma; zajedavec
patogen organizem	organizem, ki povzroči bolezen
pražival	enocelična žival
prion	beljakovinski kužni delec brez nukleinske kisline, povzročitelj spongiformnih encefalopatij.
protitelo	topna glikoproteinska molekula iz skupine imunoglobulinov, ki se je sposobna vezati na tuje in jim s tem prepreči, da bi škodovali organizmu.
rekonvalescentna oseba	oseba, ki okreva po bolezni
repelent	kemična snov, ki odbija živa bitja, predvsem žuželke
simptom	sprememba, ki kaže na določeno bolezen ali je značilna zanjo; bolezenski znak, bolezensko znamenje

toksin	snov, ki jo vsebuje ali izloča mikroorganizem, rastlina ali žival in ima specifičen učinek ter je strupena za druge organizme
virus	zelo majhen organizem, ki se razmnožuje le v živih celicah in lahko povzroča nalezljive bolezni
virulenca	zmožnost mikroorganizma povzročiti nalezljivo bolezen
Izbruh	je pojav več primerov nalezljive bolezni kot pričakovano na določenem območju, v določenem časovnem obdobju in v določeni skupini ljudi.
Epidemija	je pojav tolikšnega števila primerov nalezljive bolezni ali tako velikega izbruha, ki po številu prizadetih oseb ali velikosti prizadetega območja pomembno presega običajno stanje in predstavlja tveganje za večji del prebivalstva in zahteva takojšnje ukrepanje.
Pandemija	je pojav, ko se okužba razširi na več celin. Do pandemije pride, kadar se v okolju pojavi nov povzročitelj nalezljive bolezni, s katerim se ljudje še nikoli niso srečali in so zato zanj bolj dovzetni. Povzročitelj ima dobro sposobnost širjenja med ljudmi, zato se jih lahko okuži veliko. Navadno se pandemija pojavlja v več valovih, ki so po svojih značilnostih med seboj lahko povsem različni.
Nesreča	je po Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi redne dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
Okuženo območje	je po Zakonu o nalezljivih boleznih območje, na katerem je ugotovljen eden ali več virov okužbe in na katerem so možnosti za širjenje okužbe.
Ogroženo območje	je po Zakonu o nalezljivih boleznih območje, na katero se lahko prenese nalezljiva bolezen z okuženega območja in na katerem so možnosti za širjenje okužbe.
Zoonoze	so bolezni ali okužbe, ki se na različne načine prenašajo z divjih ali domačih živali (vretenčarjev) na človeka in s človeka na živali.

6.2 Seznam okrajšav

CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DRMS	Državne rezerve materialnih sredstev
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
KORK	Krajevna organizacija Rdečega križa
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano
NMP	Nujna medicinska pomoč
OE	Območna enota
OKC PU	Operativno-komunikacijski center policijske uprave
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
ReCO	Regijski center za obveščanje
RK	Rdeči križ
RKB zaščita	Radiološka, kemična in biološka zaščita
RS	Republika Slovenija
RKS OZ	Rdeči križ Slovenije Območno združenje
SV	Slovenska vojska
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
ZA-RE	Zaščita in reševanje
ZD	Zdravstveni dom
ZIRS	Zdravstvena inšpekcija Republike Slovenije
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

7. SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

7.1 Skupne priloge

<i>P - 1</i>	<i>Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite</i>
<i>P - 5</i>	<i>Seznam zbirališč sil za zaščito, reševanje in pomoč</i>
<i>P - 15</i>	<i>Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči</i>
<i>P - 18</i>	<i>Seznam medijev, ko bodo posredovala obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov</i>
<i>P - 25</i>	<i>Pregled človekoljubnih organizacij</i>
<i>P - 27</i>	<i>Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj</i>
<i>P - 28</i>	<i>Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic</i>

7.2 Posebne priloge

<i>P - 1000</i>	<i>Evidenčni list o vzdrževanju načrta</i>
<i>P - 1002</i>	<i>Pregled - ocena potrebnih sil in sredstev za ZRP</i>
<i>P - 1008</i>	<i>Lokacije za pokop večjega števila mrtvih</i>

7.3 Skupni dodatki

<i>D - 10</i>	<i>Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo</i>
<i>D - 14</i>	<i>Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP</i>
<i>D - 15</i>	<i>Vzorec delovnega naloga</i>
<i>D - 19</i>	<i>Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči</i>
<i>D - 20</i>	<i>Vzorec sklepa o preklicu aktiviranja načrta ZiR ob nesreči</i>

7.4 Posebni dodatki

<i>D - 1002</i>	<i>Navodilo za ravnanje z infektivnimi trupli</i>
<i>D - 1008</i>	<i>Načrt sodelovanja ZRP na občinski in državni ravni za izvajanje karantene oziroma izolacije</i>
<i>D - 1009</i>	<i>Navodila RKS za člane ekip PP za izvajanje nalog ob epidemiji</i>
<i>D - 1010</i>	<i>Priporočila za postopanje z umrlim s COVID-19</i>
<i>D - 1011</i>	<i>Higienska priporočila za preprečevanje okužb z novim koronavirusom za pogrebno in pokopališko dejavnost</i>
<i>D - 1012</i>	<i>Postopkovnik za določitev opreme in ukrepanje gasilcev v razmerah prisotnosti nalezljive bolezni</i>
<i>D - 1013</i>	<i>Usmeritve občinam pri organizaciji oskrbe prebivalcev v času epidemije oziroma pandemije</i>

<i>D - 1015</i>	<i>Navodilo za izvajanje psihološke pomoči v razmerah epidemije oziroma pandemije</i>
<i>D - 1016</i>	<i>Kriteriji za preklic aktiviranja državnega načrta</i>
<i>D - 1017</i>	<i>Navodilo prebivalcem za ravnanje ob pojavu nalezljive bolezni</i>